

schoolwerkzaamheden een streng doorgezet onderzoek der oogen in te stellen". De gemeente doet de lijdens aan latent trachoom dus zelfs niet in die scholen opsporen, waarvan men reeds sinds jaren weet, dat zij er voorkomen. Onnoodig, te zeggen, dat dit in andere scholen zeker niet geschiedt.

Een trachoombestrijding van gemeentewege zou dus kunnen aanvangen met een speciaal onderzoek van alle Amsterdamsche schoolkinderen. Indien men hierop een onderzoek zou doen volgen van de gezinnen der aangetasten, zou men een inzicht krijgen in de grootte en de verbreiding van de endemie. Men zou dan die maatregelen kunnen nemen, welke noodig blijken te zijn uit de gevonden resultaten.

Amsterdam, 3 Maart 1913.

B. H. SAJET.

DE TOESTAND VAN MASSAGE EN HEILGYMNASTIEK IN NEDERLAND.

Het antwoord van collega VAN BEEEMEN noopt mij er uitdrukkelijk op te wijzen, dat de grondgedachte van mijn betoog tegen de door hem bedoelde opleiding van helpers is gelegen in het gevaar, dat leeken zich, krachtens een hun uit te reiken radicaal, gerechtigd zullen achten om zelfstandig een deel der geneeskundige behandeling uit te oefenen, hetwelk m. i. de geneesheer in handen moet houden. Het oordeel over het vraagstuk verder overlatende aan den lezer vestig ik, in dit verband, nog de aandacht op de mededeeling van collega PINKHOF op bldz. 377 van dit *Tijdschrift*. Mocht vakopleiding tot uitvoering komen, dan is naar mijn meening een dringende eisch, dat de regeling of van den Staat of van onze Ned. Maatschappij tot bevordering der geneeskunst zal uitgaan, opdat de oprichting van verschillende vakscholen den toestand niet gecompliceerder en ongunstiger moge maken dan hij nu al is.

's-Gravenhage, 3 Maart 1913.

A. C. P. PARÉ.

PAGET'S ZIEKTE VAN DEN TEPSEL.

Naar aanleiding van mijn mededeeling van twee gevallen dezer ziekte in het *Tijdschrift* van 1 Maart l.l. wilde ik nog opmerken, dat ik mij ten zeerste aanbevolen houd voor mededeeling van gevallen, waargenomen door collegae in ons land. Reeds was collega KEYZER uit Naarden zoo welwillend mij omtrent een geval te berichten.

Amsterdam, 3 Maart 1913.

G. F. GAARENSTROOM.

BERICHTEN.

Wetten, Besluiten, Officiële verslagen, enz.

Nieuw rijkskrankzinnigengesticht.

Reeds zijn het voorloopig verslag naar aanleiding van het afdeelingsonderzoek en de memorie van antwoord van den minister omtrent het wetsontwerp tot stichting van een nieuw rijkskrankzinnigengesticht 1) ver-

1) Zie dit *Tijdschrift* 1913 I, bldz. 204.